

ΔΕΥΤΕΡΑ 2/6/2014 -ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΑΓΝΩΣΤΟ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Μετάφραση:

Διότι νομίζω ότι εσείς δεν αγνοείται ότι έχουν γίνει ήδη πολλές τέτοιου είδους πράξεις, τις οποίες στην αρχή όλοι γενικά θεώρησαν ότι είναι συμφορές και συμπόνεσαν αυτούς που τις έπαθαν, αργότερα όμως κατάλαβαν ότι αυτές οι ίδιες έχουν γίνει υπεύθυνες για τα πιο μεγάλα αγαθα. Και γιατί πρέπει να λέω τα περασμένα; Αλλά και τώρα τις πόλεις που είναι βέβαια πρώτες (ισχυρές), εννοώ την πόλη των Αθηναίων και των Θηβαίων, μπορούμε να τις βρούμε ότι δεν παρουσίασαν μεγάλη πρόοδο από την ειρήνη αλλά από αυτά που ενώ δυστύχησαν κατά τη διάρκεια του πολέμου πάλι αυτές ανέκτησαν τις δυνάμεις τους από αυτά λοιπόν (μπορούμε να βρούμε) ότι η μία έγινε αρχηγός των Ελλήνων ενώ η άλλη έχει γίνει στο παρόν τόσο μεγάλη όση κανείς ποτέ δεν περίμενε ότι θα γίνει. Γιατί οι σπουδαίες και λαμπρές πράξεις συνηθίζουν να γίνονται όχι από την ηρεμία (ειρήνη) αλλά από τους αγώνες (στον πόλεμο).

Γ2.

ὑμᾶς = εἰ

πόρρω = πορρωτάτω

ἀγαθῶν = εὖ

αὐτάς = ὑμῶν αὐτῶν

ἡγεμόνα = ἡγεμόσι

οἶμαι = ᾤετο

ὑπέλαβον = ὑπειλήφθαι

τοῖς παθοῦσι = τοῖς πεισομένοις

ἔγνωσαν = γνοίη

καταστᾶσαν = κατάστηθι

Γ3α.

ὑμᾶς = υποκείμενο στο οὐκ ἀγνοεῖν

συμφοράς = κατηγορούμενο στο ἄς

τοῖς παθοῦσι = επιθετική μετοχή, αντικείμενο στο συνηθέσθησαν

τί = αιτιατική της αιτίας στο λέγειν

λαβούσας = κατηγορηματική μετοχή εξαρτώμενη από το εὔροιμεν ἄν, συνυμμένη στο αντικείμενο του ρήματος (τάς πόλεις)

ἡγεμόνα = κατηγορούμενο στο τήν μεν

Γ3β.

- Ὁ ρήτωρ εἶπεν ὅτι αἱ ἐπιφάνειαί καί λαμπρότητες οὐκ ἐκ τῆς ἡσυχίας ἀλλ' ἐκ τῶν ἀγώνων γίνεσθαι φιλοῖεν.
- Ὁ ρήτωρ εἶπε τάς ἐπιφανείας καί λαμπρότητας οὐκ ἐκ τῆς ἡσυχίας ἀλλ' ἐκ τῶν ἀγώνων γίνεσθαι φιλεῖν.

ΔΕΥΤΕΡΑ 2/6/2014 - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1) Επομένως, οι ηθικές αρετές δε γεννιούνται μέσα μας εκ φύσεως ούτε όμως είναι αντίθετο με τη φύση μας να γεννιούνται μέσα μας, αλλά εμείς έχουμε από τη φύση την ιδιότητα να τις δεχτούμε, όμως τελειοποιούμαστε σ'αυτές με τον εθισμό . Ακόμα , σχετικά με όσα υπάρχουν μέσα μας εκ φύσεως , πρώτα βρισκόμαστε εφοδιασμένοι με τις δυνατότητες γι' αυτά και ύστερα προχωρούμε στις αντίστοιχες ενέργειες (αυτό είναι φανερό στις αισθήσεις : πραγματικά, δεν αποκτήσαμε τις αισθήσεις της όρασης ή της ακοής έχοντας δει πολλές φορές ή έχοντας ακούσει πολλές φορές , αλλά αντίθετα, έχοντας τις, κάναμε χρήση τους- δεν τις αποκτήσαμε έχοντας κάνει ξανά και ξανά χρήση τους). Όμως τις ηθικές αρετές τις αποκτούμε αφού πρώτα κάνουμε πράξη τις αντίστοιχες δυνατότητες, όπως ακριβώς συμβαίνει και στις άλλες τέχνες. όσα δηλαδή πρέπει να τα κάνουμε αφού τα μάθουμε , τα μαθαίνουμε κάνοντας τα για παράδειγμα, οι άνθρωποι γίνονται οικοδόμοι χτίζοντας οικοδομήματα και κιθαρίστες παίζοντας κιθάρα έτσι λοιπόν γινόμαστε και δίκαιοι κάνοντας δίκαιες πράξεις, σώφρονες κάνοντας ανδρείες πράξεις.

B1) Σύμφωνα με τον Αριστοτέλη τα είδη της αρετής είναι η διανοητική και η ηθική. Η διανοητική αρετή αποκτάται αλλά και βελτιώνεται κυρίως μέσω της διδασκαλίας γι'αυτό και χρειάζεται εμπειρία και χρόνο προκειμένου να αφομοιωθεί η γνώση και να αποδώσει καρπούς η μαθησιακή διαδικασία.

Η ηθική αρετή από την άλλη αποκτάται μέσα από το έθος την συνήθεια. Για να διασαφηνίσει περαιτέρω ο Αριστοτέλης αυτή τη θέση αρχικά συσχετίζει ετυμολογικά την λέξη " ηθική" με τη λέξη "έθος" και θεωρεί δεδομένο ότι πέρα από την ετυμολογική υπάρχει και σημασιολογική συνάφεια.Επομένως η ηθική αρετή σχετίζεται και νοηματικά με τη λέξη έθος που σημαίνει συνήθεια, οπότε είναι κάτι που αποκτάται μέσα από την άσκηση , την επανάληψη και τον εθισμό.

Στη συνέχεια τη συγκρίνει με όσα δημιουργούνται από τη φύση και διαπιστώνει ότι τα " εκ φύσεως" έχουν σταθερή συμπεριφορά και δεν αλλάζουν. Ως ενισχυτικό παράδειγμα φέρνει την πέτρα που έχει σταθερά καθοδική φορά και την φωτιά που κινείται ανοδικά. Αντίθετα η ηθική αρετή που σχετίζεται με το χαρακτήρα και την προσωπικότητα του ανθρώπου διαφοροποιείται και εξελίσσεται με το πέρασμα του χρόνου . Επομένως είναι επίκτητη υπεύθυνος για την απόκτηση τους είναι τόσο ο κάθε άνθρωπος ξεχωριστά αλλά και οι φορείς αγωγής (γονείς ,δάσκαλοι, κράτος - νόμοι που συνοδεύουν τον καθένα στην πορεία της ζωής του.

β2) Ο Αριστοτέλης στο συγκεκριμένο απόσπασμα φέρνει ένα ακόμα επιχείρημα προκειμένου να αποδείξει ότι "ουδεμία των ηθικών αρετών φύσει ημίν εγγίνεται ". Αυτό εκαθίσταται φανερό και από τον προσθετικό ρόλο που έχει το επίρρημα "έτι". Το επιχείρημα δομείται πάνω σε ένα αντιθετικό ζεύγος το ένα σκέλος του οποίου είναι τα "εκ φύσεως " και το άλλο οι ηθικές αρετές .

Πιο συγκεκριμένα τονίζει ότι όσα δημιουργούνται μέσα μας εκ φύσεως διαθέτουν ήδη "τάς δυνάμεις" και στη συνέχεια αποκτούν "τάς ενεργείας ".Για παράδειγμα οι αισθήσεις της όρασης και της ακοής προϋπάρχουν στον άνθρωπο από τη φύση ήδη από τη στιγμή της γέννησης του και γι'αυτό στη ζωή του ο άνθρωπος τις χρησιμοποιεί χωρίς να απαιτηθεί άσκηση.

Όμως στις ηθικές αρετές από την άλλη δεν ισχύει το ίδιο. Δηλαδή στις αρετές προηγείται η ενέργεια η άσκηση και μέσα από αυτή επέρχεται η δύναμη, η

κατοχύρωση. Γι'αυτό άλλωστε ο Αριστοτέλης χρησιμοποιεί τη μετοχή "ενεργήσαντες" σε αόριστο και το ρήμα "λαμβάνομεν" που υποδηλώνει τη δύναμη σε ενεστώτα για να καταδείξει ότι στην περίπτωση της αρετής η ενέργεια προηγείται της δυνάμεως. Επομένως αφού οι αρετές δεν ακολουθούν την ίδια πορεία λειτουργίας με τα "εκ φύσεως" είναι επίπτητες. Για να ενισχύσει δε περισσότερο τη θέση του τη διανθίζει με παραδείγματα κατ'αναλογία από το χώρο των τεχνών (οικοδομική, τέχνη κιθαριστή).

B3. Εισαγωγή σελ. 152-153 σχολικού, τελευταία παράγραφος
«Η ψυχή του ανθρώπου... διανοητικές»

B4. ουσης = ουσία, ουσιώδης
εσχηκε = σχήμα, σχετικός
πεφυκότων = φύση, υπερφυσικός
χρυσωμενοι = χρήση, χρηστικός
μανθάνομεν = μάθηση, μαθητικός

ΝΕΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ